

Ideota sanaleikkeihin luokkien 4–6 oppilaille

Sanat ovat taianomaisia

Jo yhdellä sanalla voimme saada asioita tapahtumaan. Millaisia taikasanoja voisimme keksiä yhdessä? Esimerkkejä taikasanoista: ei, tule, katso, lopeta jne.

Leikki – Seis, liiku, nimi ja taputus

Kaikki oppilaat kävelevät ympäri huonetta. Kun ohjaaja sanoo "seis", kaikki pysähtyvät, ja kun hän sanoo "liiku", kaikki alkavat kävellä. Sen jälkeen tehdään päinvastoin, eli liikutaan, kun ohjaaja sanoo "seis", ja pysähdytään, kun hän sanoo "liiku". Sitten lisätään nimet ja taputukset. Kun ohjaaja sanoo "nimi", oppilaat sanovat nimensä, ja kun ohjaaja sanoo "taputus", he taputtavat. Tämä tehdään samanaikaisesti kävellen tai paikallaan seisten. Sen jälkeen myös käskyt "nimi" ja "taputus" saavat päinvastaiset merkitykset. Keksitkö lisää käskyjä? Keksikää omia!

Yliviivatut sanat

Valmistelut:

- Valitse luettava satu. Käytä jotakin tuttua satua kuten Punahilkka.

Lue satu oppilaille ääneen. Sen jälkeen alatte leikitellä tekstin kanssa. Jos mahdollista, näytä koko teksti näytöltä, mutta jos se ei ole mahdollista, jaa teksti oppilaille paperilla. Yliviivaa joka kolmas sana. Voiko sadun sisällön edelleen ymmärtää? Lukekaa satu ääneen. Sen jälkeen yliviivataan joka viides sana. Lukekaa satu ääneen. Miten teksti muuttuu? Voiko tarinan edelleen ymmärtää?

Blackout poetry

Valmistelut:

- Katso YouTube-videot.
- Jaa oppilaille vanhoja sanomalehtiä tai kirjoja sekä mustat tussit.

Laatikaa runoja valmiiksi kirjoitetuista sanoista. Blackout poetry -runoudessa ensin ympyröidään tekstistä säilytettävät sanat, joista runo muodostuu. Sitten väritetään kuva tai piirretään kuvioita.

1. Valitse teksti.

2. Lue teksti ja valitse sanat, joita haluat käyttää.
3. Ympyröi valitsemasi sanat tummalla tussilla.
4. Peitä samalla tussilla kaikki muut sanat.
5. Nyt sinulla on teksti, josta tietyt sanat erottuvat selvästi. Näistä sanoista muodostuu runosi.
6. Olet luonut blackout poetry -runoutta toisesta tekstistä.

Miten esitätte runot? Lausukaa ne toisillenne, liimatkaa paperille ja ripustakaa seinälle, ottakaa kuvia ja jakakaa ne sosiaalisessa mediassa käyttäen aihetunnistetta #blackoutpoetry tai jotakin aivan muuta.

Lisää ideoita blackout poetry -runouteen löytyy aihetunnisteella #blackoutpoetry

<https://www.youtube.com/watch?v=wKpVgoGr6kE>

<https://www.youtube.com/watch?v=zf6k8aW2Toc>

Luokaa uusia sanoja

Valmistelut:

- Tulosta yhdyssanaluettelo ja leikkaa sanat niin, että esimerkiksi sanasta "lumisade" tulee kaksi sanaa, "lumi" ja "sade".
- Laita kaikki sanat laatikkoon tai purkkiin.

Tämä harjoitus kehittää mielikuvitusta ja tarinankerrontaa. Luokaa uusia yhdyssanoja leikatuista sanoista. Osallistujat ottavat laatikosta kaksi lappua ja yhdistävät ne. Esimerkiksi sanoista lumi ja kaakao voi tulla lumikaakao tai kaakaolumi (lumipallo, kaakaojauhe).

Vaihtoehto 1: Oppilaat yhdistävät uusia sanoja ja selittävät vuorotellen, mitä uudet sanat tarkoittavat, mitä niillä voi tehdä, missä kyseisen esineen/ilmiön voi nähdä, kuka sitä käyttää jne.

Vaihtoehto 2: Oppilaat yhdistävät uusia sanoja ja piirtävät kuvan uudesta sanasta. Sitten he selittävät uuden sanan muille.

Kirjoittakaa pikarunoja

Valmistelut:

- Tulosta jokin kuva esim. sivustolta pixabay.com tai pexels.com. Kuvassa voi olla esimerkiksi kaunis maisema, erikoinen rakennus tai jokin eläin.
- Ota paperia ja kyniä.

Istu oppilaiden kanssa piirissä. Näytä kuva ja aseta se piirin keskelle lattialle. Kukin oppilas saa vuorollaan sanoa lauseen tai sanan kuvasta. Opettaja kirjoittaa kaikkien lauseet/sanat ylös ja kokoaa ne runoksi. Lue runo ja anna osallistujien tunnistaa siitä omat sanansa. Kirjoita runo puhtaaksi ja ripusta seinälle kuvan kanssa.

Bookface

Valmistelut:

- Katso YouTube-videot.
- Sovi kirjaston kanssa, milloin tulette tekemään bookface-projektianne.

Ottakaa itsestänne kuvat kirjan kannen kanssa. Tämä kannattaa tehdä pareittain tai ryhmissä, jotta voitte auttaa toisianne.

1. Etsikää kirjoja, joissa on kasvot tai jokin ruumiinosa.
2. Ottakaa kuvat siten, että korvaatte tai jatkatte kirjan kannen kuvaa omalla kehollanne.
3. Tulostakaa kuvat.

Vinkki: Jos kansikuva on pieni, kuvatkaa kauempaa. Jos kuva on suuri, kuvatkaa läheltä.

<https://www.youtube.com/watch?v=seLGS2wINgw>

<https://www.youtube.com/watch?v=N2A1VmMqCgk>

KORIPALLO

LENTOKONE

UIMA-ALLAS

JOULUKUUSI

HAMMASHARJA

POTKULAUTA

KYLPYAMME

PALAPELI

LUMIUKKO

HUVIPUISTO

TALVITAKKI

KOULUREPPU

MANSIKKAHILLO

PIKKUSISKO

PIANOTUNTI

VALOKUVA

PANNUKAKKU

PALOAUTO

SILMÄLASIT

ISOÄITI

KUMISAAPPAAT

PORKKANALAATIKKO

HIRVIAITA

HAMMASKEIJU

HAJUVEESI

HUUTOKAUPPA

UNIHIIEKKA

PARTAHÖYLÄ

TIIKERIKAKKU

KIELIPOLIISI

HÄTÄJARRU

KAHVIMAITO

BANAANIKÄRPÄNEN